

НАКАЗ

від 09 12 201р.

Київ

№ 1335 / 4789

Про затвердження Концепції
розвитку закладів спеціалізованої
освіти спортивного профілю
із специфічними умовами навчання
(фахові коледжі, спортивні ліцеї)

На виконання кроку 623 плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік,
затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня
2021р. № 276-р,

НАКАЗУЄМО:

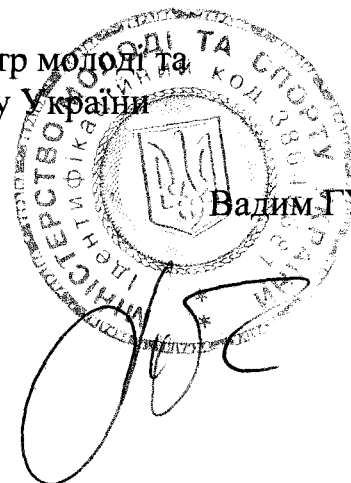
1. Затвердити Концепцію розвитку закладів спеціалізованої освіти
спортивного профілю із специфічними умовами навчання (фахові коледжі,
спортивні ліцеї), що додається.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра
молоді та спорту України та заступника Міністра освіти і науки України
відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Міністр освіти і
науки України

Міністр молоді та
спорту України

Вадим ГУТЦАЙТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України,
Міністерства молоді та спорту України

09 грудня року 2021 № 13351

КОНЦЕПЦІЯ
розвитку закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із
специфічними умовами навчання на період до 2028 року

I. Загальна частина

Концепція розвитку закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання на період до 2028 року (далі – Концепція) визначає основну проблематику, мету, шляхи та способи підвищення ефективності системи спортивної освіти, успішного поєднання здобуття різних рівнів освіти та підготовки резерву національних збірних команд України з пріоритетних олімпійських видів спорту.

Концепція спрямовується на реалізацію Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089 (далі – Стратегія). Зокрема Концепція сприятиме досягненню визначеної стратегічної цілі: «Україна – спортивна держава, що належить до групи передових країн, де створено умови та можливості для ефективної підготовки спортсменів світового рівня, визначено важливість орієнтації на олімпійські, неолімпійські види спорту та види спорту осіб з інвалідністю».

Заклади спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання (далі – заклади спортивного профілю) створюються та функціонують відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту» та «Про фізичну культуру і спорт», Положення про заклад спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 листопада 1999 року № 2061.

Заклади спортивного профілю є основними суб'єктами в системі резервного спорту, що забезпечують здійснення відбору обдарованих дітей та молоді для занять певним видом спорту, створення умов для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів, забезпечення умов для переходу до спорту вищих досягнень та поповнення складу національних збірних команд України.

Заклади спортивного профілю забезпечують здобуття спортивної освіти, що передбачає засвоєння освітньої програми з відповідного виду спорту з метою набуття комплексу професійних компетентностей у сфері фізичної культури і спорту, формування та розвитку індивідуальних здібностей особи, поглибленого оволодіння спеціалізацією в обраному виді спорту та здобувається одночасно з середньою, професійною (професійно-технічною), фаховою передвищою чи вищою освітою.

На сучасному етапі функціонує два типи закладів спортивного профілю: спортивні ліцеї – для здобуття повної загальної освіти учнів починаючи з 6-х класів; фахові коледжі для здобуття фахової передвищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, серед структурних підрозділів яких є й спортивні ліцеї.

II. Основні проблеми, що потребують розв'язання

Низький рівень охоплення обдарованих дітей системою закладів спортивного профілю.

Діюча модель підготовки спортивного резерву в Україні існує вже понад 50 років. Станом на 01 листопада 2021 року в державі функціонує 18 закладів спортивного профілю, у тому числі дев'ять спортивних ліцеїв. Такі заклади функціонують лише в семи областях та м. Києві (два – у Рівненській області; по одному – у м. Києві, Житомирській, Луганській, Сумській, Харківській, Запорізькій, Київській областях). Дев'ять фахових коледжів функціонують у семи областях та м. Києві (два – у Харківській області; по одному – у м. Києві, Київській, Донецькій, Дніпропетровській, Львівській, Миколаївській, Херсонській областях). За висновками експертів у середньостроковій перспективі необхідним є збільшення щонайменше удвічі кількості учнів (студентів) закладів спортивного профілю шляхом збереження діючих та створення нових закладів спортивного профілю (до цього часу в 11 областях вони відсутні).

У закладах спортивного профілю підвищують спортивну майстерність понад 5 тис. осіб, що становить лише 2% від загальної кількості вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл та інших суб'єктів дитячо-юнацького спорту, що не в повній мірі відповідає цілі Стратегії, для досягнення якої передбачається забезпечення діяльності закладів дитячо-юнацького та резервного спорту, спорту вищих досягнень.

Розпорошеність видів спорту, з яких здійснюється підготовка у закладах освіти спортивного профілю.

У закладах спортивного профілю розвиваються 35 олімпійських видів спорту. З 30 видів спорту, що належать до першої категорії пріоритетних олімпійських видів спорту, у закладах спортивного профілю набули розвитку 26 видів спорту. Зокрема діють такі відділення: з баскетболу – 6; з біатлону – 2;

з боксу – 12; з боротьби вільної – 10; з боротьби греко-римської – 9; з важкої атлетики – 8; з веслування академічного – 8; з веслування на б/к – 7; з велоспорту – 7; з волейболу – 9; з гандболу – 5; з гімнастики спортивної – 3; з гімнастики художньої – 4; з дзюдо – 8; з легкої атлетики – 13; з плавання – 7; із синхронного плавання – 2; зі стрибків у воду – 1; зі стрільби кульової – 3; зі стрільби із лука – 3; із сучасного п'ятиборства – 2; із санного спорту – 1; з тенісу настільного – 3; із тхеквондо ВТФ – 1; з фехтування – 4; з футболу – 11.

Поза увагою закладів спортивного профілю залишається дев'ять олімпійських видів спорту, з них 4 – належать до першої категорії пріоритетних.

Недостатній рівень ефективності підготовки резерву для поповнення національних збірних команд України з олімпійських видів спорту.

Із загальної кількості випускників закладів спортивного профілю 42% учнів (студентів) входять до складу збірних команд України. Проте частка таких спортсменів у складі національних збірних команд України з пріоритетних олімпійських видів спорту становить лише 5,5%.

Відсутність організаційний і кадрових передумов для впровадження сучасних наукових досліджень у тренувальний процес під час багаторічної підготовки спортсменів, мотивації тренерів з видів спорту (які у закладах спортивного профілю кваліфікуються як «учителі зі спорту»), зокрема й матеріальної, до спрямування учнів (студентів) до складу збірних команд України, у тому числі національних. Лише 13,4% осіб від загальної кількості учнів (студентів) закладів спортивного профілю входить до складів національних збірних команд України.

Система різних видів забезпечення підготовки у закладах освіти спортивного профілю не відповідає сучасним вимогам.

Наявний рівень матеріально-технічного забезпечення закладів спортивного профілю, які здійснюють спортивну підготовку, не в повній мірі відповідають завданням спортивної підготовки. Для проведення навчально-тренувального процесу деяких відділень з видів спорту закладами спортивного профілю використовуються орендовані спортивні споруди (бази тощо). Спортивна база закладів спортивного профілю не відповідає сучасним вимогам, що висуваються міжнародними федераціями з видів спорту до організації навчально-тренувального процесу через недостатній рівень їх фінансового забезпечення та інвестування сфери спорту.

Відсутність можливості використовувати досягнення сучасної науки під час багаторічної підготовки спортсменів у закладах спортивного профілю та недостатній рівень науково-методичного забезпечення не сприяє збільшенню ефективності освітньої та спортивної діяльності.

Медичне забезпечення закладів спортивного профілю обмежується проведенням диспансеризації та контролем поточного стану здоров'я учнів

(студентів). Не здійснюється медичне супроводження підготовки учнів (студентів) під час багаторічної спортивної підготовки.

III. Мета Концепції

Метою реалізації Концепції є удосконалення діяльності існуючих закладів спортивного профілю та створення нових закладів спортивного профілю у всіх регіонах країни, вирішення питання щодо можливості фінансового забезпечення модернізації спортивних споруд за рахунок цільової субвенції з державного бюджету. Забезпечення умов розвитку резервного спорту, олімпійського руху, які є основою формування позитивного іміджу України у світовому співтоваристві. Популяризація занять фізичною культурою і спортом як одного із напрямів самореалізації українців. Сприяння розвитку пріоритетних олімпійських видів спорту в кожному регіоні, розвиток спортивної інфраструктури, а також підвищення конкурентоспроможності українських спортсменів на міжнародній спортивній арені.

IV. Шляхи і способи реалізації Концепції

1. Розвиток мережі закладів спортивного профілю передбачає:

створення нових закладів спортивного профілю в усіх регіонах країни, зокрема у Волинській, Вінницькій, Івано-Франківській, Закарпатській, Полтавській, Тернопільській, Одеській, Хмельницькій, Чернівецькій, Чернігівській, Черкаській областях, у тому числі на базі ліквідованих (реорганізованих) закладів освіти у процесі реформування системи інституційного догляду та виховання дітей з використанням модернізації вже наявної матеріально-технічної та спортивної бази (гуртожитки, шкільні споруди, майданчики, спортивні споруди) для діяльності таких закладів;

удосконалення вимог ліцензування та отримання закладом освіти статусу закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання;

створення умов для зростання чисельності учнів (студентів) закладів освіти спортивного профілю.

2. Підвищення ефективності підготовки резерву до складів національних збірних команд України в закладах спортивного профілю передбачає:

визначення пріоритетних олімпійських видів спорту в регіоні, в яких можливе функціонування спортивного відділення у структурі закладу спортивного профілю;

удосконалення системи створення та функціонування спортивного відділення у структурі закладу спортивного профілю з певного виду спорту на

предмет його можливості підготовки спортсменів, спроможних увійти до складів національних збірних команд України;

впровадження посад «тренера-викладача з виду спорту» у штатний розпис закладів спортивного профілю та обґрунтувати систему його заохочення за підготовку членів збірних команд України, у тому числі національних;

залучення висококваліфікованих тренерських кадрів, що спроможні забезпечувати реалізацію спортивної підготовки спортсменів найвищого рівня (на етапах спортивного вдосконалення і вищої спортивної майстерності);

удосконалення системи рейтингового оцінювання ефективності діяльності закладів спортивного профілю та впливу його результатів на виділення відповідних ресурсів.

3. Удосконалення системи забезпечення функціонування закладів спортивного профілю передбачає:

модернізацію діючої матеріально-технічної бази закладів спортивного профілю відповідно до сучасних вимог міжнародних федерацій з видів спорту;

опрацювання питання впровадження субвенції з державного бюджету на модернізацію соціальної (гуртожитків, майданчиків) та спортивної інфраструктури закладів спортивного профілю;

прийняття відповідних регіональних програми з проведення реконструкції та ремонтних робіт спортивних споруд у регіоні, модернізації об'єктів спортивної інфраструктури з метою забезпечення закладів спортивного профілю спортивними спорудами відповідно до сучасних вимог та норм, визначених міжнародними правилами змагань з видів спорту;

створення науково-методичних кабінетів у структурі закладу спортивного профілю для узагальнення та впровадження результатів тематичних наукових досліджень, передового практичного досвіду роботи національного та міжнародного рівня;

забезпечення сучасного медичного супроводження підготовки учнів (студентів) у закладах спортивного профілю під час багаторічної спортивної підготовки.

V. Законодавчі передумови реалізації Концепції

Впровадження положень Концепції здійснюватиметься шляхом (за необхідності) розроблення нових або внесення змін до нормативно-правових актів.

За необхідності передбачати у відповідних місцевих програмах завдання щодо модернізації, проведення реконструкції та ремонтних робіт спортивних споруд регіону.

VI. Очікувані результати

Реалізація Концепції сприятиме:

формуванню оптимальної мережі закладів спортивного профілю, які є не лише базовими закладами в системі резервного спорту, а й закладами, що забезпечують підготовку фахівців сфери фізичної культури і спорту;

модернізації матеріально-технічної бази (освітньої, соціальної та спортивної), покращенню науково-методичного та медичного забезпечення закладів спортивного профілю;

збільшенню питомої ваги учнівської та студентської молоді, залученої до системи резервного спорту;

розвитку пріоритетних олімпійських видів спорту, поповненню складу національних збірних команд України з олімпійських видів спорту висококваліфікованими спортсменами із числа учнів (студентів); збільшення кількості осіб у складах національних збірних команд України до 10% та до 25% від загальної кількості осіб, що займаються у закладах спортивного профілю;

удосконаленню та забезпеченню ефективної моделі підготовки найближчого спортивного резерву в Україні;

покращенню результатів виступу національних збірних команд України на головних міжнародних змаганнях, що дасть можливість бути лідерами на європейських та світових спортивних аренах.

VII. Ризики, пов'язані з реалізацією Концепції

До основних ризиків, пов'язаних з реалізацією Концепції, слід віднести стан готовності держави та регіонів до фінансування витрат, пов'язаних з виконанням Концепції.

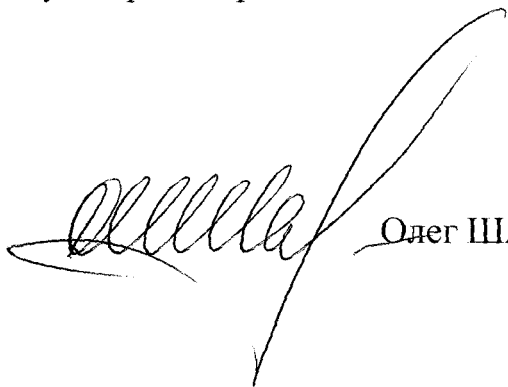
До основних ризиків несхвалення та нереалізації Концепції можна віднести зменшення граничної кількості спортсменів резервного спорту, які потенційно можуть перейти до спорту вищих досягнень, зниження рівня спортивних результатів спортсменів на головних міжнародних змаганнях, що не дасть можливості займати лідируючі позиції на європейських та світових спортивних аренах та стати конкуренто-спроможною спортивною державою.

VIII. Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів

Реалізація Концепції здійснюватиметься за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів, аналізу потреб на реалізацію Концепції.

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти
Міністерства освіти і науки України

Олег ШАРОВ

Директор департаменту
олімпійського спорту Міністерства
молоді та спорту України

Нельсон ГАЙРІЯН